

Tekst przekazany Redakcji do druku w miesięczniku „tak rodzinie”.

Ukazał się drukiem w numerze „tak rodzinie” Rok 2021, nr 11(173), s. 40.

Prawa wydawnicze do tekstu, w tym do publikowania i rozpowszechniania w jakimkolwiek zakresie, posiada Wydawnictwo Sióstr Loretanek w Warszawie przy ul. Żeligowskiego 16/20, 04-476 Warszawa.

Ks. dr hab. Tomasz Jakubiak, prof. AKW

Pogrzeb dziecka nieochrzczonego

Czy możliwy jest pogrzeb dziecka zmarłego przed chrztem?

Należy jednoznacznie stwierdzić, że pogrzeb dziecka nieochrzczonego może odbyć się zgodnie z rytym katolickim.

Według *Kodeksu prawa kanonicznego* (kan. 1183 § 2) ordynariusze miejsca mogą udzielać zezwoleń na pogrzeby kościelne dzieci, których rodzice mieli zamiar je ochrzcić, ale zmarły przed chrztem. Korzystając z tego uprawnienia, niektórzy biskupi diecezjalni wydali ogólne zezwolenie na sprawowanie pogrzebów kościelnych dzieci nieochrzczonych. Brak ogólnej zgody w diecezji nie oznacza, że duszpasterze chcący odprawić pogrzeb takiego dziecka każdorazowo muszą zwracać się z prośbą o zgodę do swojego ordynariusza. Na terenie Konferencji Episkopatu Polski obowiązuje osobna zgoda na pogrzeb kościelny dzieci nieochrzczonych. We *Wprowadzeniu teologicznym i pastoralnym do Obrzędów pogrzebu dostosowanych do zwyczajów diecezji polskich* (n. 22) zapisane zostało: „Konferencja Episkopatu Polski zezwala na katolicki pogrzeb dzieci, które zmarły przed chrztem, jeżeli rodzice pragnęli je ochrzcić. Przy tych pogrzebach należy używać tekstów przewidzianych na pogrzeb dzieci nie ochrzczonych (...)”.

Prawo do pochówku kościelnego takich dzieci nie zostało przez prawodawcę ograniczone. W myśl n. 136 *Obrzędów pogrzebu* pogrzeb dzieci, które nie doszły do używania rozumu (w tym również dzieci nieochrzczonych), może zawierać trzy stacje: w domu zmarłego, w kościele i przy grobie. Tym samym ceremonia pogrzebowa dzieci nieochrzczonych nie powinna praktycznie w niczym różnić się od ceremonii pogrzebowej ochrzczonych, którzy nie osiągnęli wieku rozeznania, czyli nie ukończyli siódmego roku życia (kan. 97 § 2). Różnica dotyczy tylko odczytywanych tekstów modlitw.

Prawo do katolickiego pogrzebu przysługuje od chwili poczęcia. Z punktu widzenia prawa kanonicznego bez znaczenia jest, czy śmierć nastąpiła w szpitalu, czy też na skutek poronienia w domu. Moment śmierci dziecka (czy zmarło, zanim wykształciły się cechy zewnętrzne umożliwiające stwierdzenie płci bez badań genetycznych, czy w późniejszym okresie) oraz miejsce (czy zmarło w szpitalu, czy w domu) wpływają jedynie – nazwijmy to w dużym uproszczeniu – na obowiązujące według prawa polskiego procedury „rejestracji zgonu”.

Osoby odpowiedzialne za organizację pogrzebu kościelnego winny przestrzegać również obowiązującego w tej materii prawa państwowego. Pragnę uwrażliwić najbliższych dzieci poronionych, że wolę co do organizacji ich pochówku należy jak najszybciej zgłosić podmiotom uprawnionym przez prawodawcę polskiego.

W tym miejscu warto przypomnieć, że zgodnie z kan. 871 KPK płody poronione, jeśli to możliwe, należy ochrzcić, gdy żyją, a nawet, gdy nie ma pewności co do ich śmierci. Chrztu może udzielić każdy, kto ma właściwą intencję. Więcej na ten temat w artykule „Chrzest bez księdza” w „Tak Rodzinie”, rok 2020, nr 7-8.

Pogrzeb katolicki dziecka nieochrzczonego nie stanowi jedyne sposobu wyproszenia u Boga miłosierdzia dla jego duszy (KKK, n. 1261). Można za nie ofiarować takie same czyny modlitewne, pokuty i jałmużny, jak za każdego innego zmarłego – nawet wtedy, gdyby nie miało pogrzebu kościelnego. W szczególny sposób nieocenioną pomoc może stanowić ofiara Mszy świętej (kan. 901 KPK). Rodzice dziecka nienarodzonego mogą nadać mu imię, którym w modlitwach, również prosząc kapłana o odprawienie Mszy świętej, mogą się posługiwać. Gdyby nie znali płci dziecka, mogą modlić się np. „za swoje dziecko” i nawet bez określenia imienia w jego intencji zamawiać Mszę.